

Till lärare och personal som möter studenter som stammar

Definitionen av stamning enligt ICD-10¹ lyder: ”Karakteriserar av återkommande repetitioner eller förlängningar av ljud, stavelser eller ord, eller av återkommande uppehåll eller pauser som avbryter den rytmiska talströmmen. Problemet bör klassificeras som störning bara när svårighetsgraden påverkar talfärdigheten.”

Man vet ännu inte vad stamning beror på, men forskningsresultat pekar i riktning mot att stamning har neurologiska och biologiska orsaker.² Stamning förekommer hos knappt en procent av Sveriges vuxna befolkning.

Stamningens hörbara grad står inte i korrelation till eventuella problem som stamningen innebär för personen. En person kan dölja den hörbara stamningen genom att vara tyst, byta ut ljud, ord och undvika vissa situationer eller vissa samtalsämnen. En annan person kan ha en kraftig hörbar stamning, och samtidigt hålla många publika framföranden utan att bry sig om stamningen.³

Stamning kan medföra svårigheter för studenten att delta vid diskussioner, muntliga examinationer och presentationer. Eftersom personer som stammar upplever sin stamning olika är behovet av stöd individuellt och stödet behöver därför individanpassas.

Vad man kan tänka på som lärare och personal:

Allmänna tips

- Prata med studenten. Försök avdramatisera genom att fråga studenten om det är några särskilda situationer som är svåra och om det finns något du kan göra för att underlätta undervisning, muntliga presentationer och examinationer.
- Fyll aldrig i ord eller fraser när en student stammar, om det inte är överenskommet.
- Undvik att ge råd om studentens stamning. Det är en uppgift för logoped.
- Lyssna på vad som sägs, inte hur stamningen påverkar det som sägs.

I undervisningen

- Tänk på att undvika tidspress och ha tålmod. Ge studenten tid att uttrycka sig så att denne kan få bättre självförtroende i alla talsituationer.
- Ge tillfälle till diskussion i mindre grupper

Muntliga presentationer och examinationer

- Visa att du tror på studenten genom att uppmuntra denne att tala inför grupp.
- Ge studenten tillgång till kursplan/studieplan i god tid. Då kan studenten i god tid förbereda sig och avgöra om han eller hon till exempel vill ha längre tid vid en muntlig redovisning eller examination alternativt examineras muntligt enskilt.
- Ge studenten möjlighet att komplettera eller ersätta en muntlig examination med längre tid, muntlig redovisning i mindre grupp, enrum eller med ett skriftligt prov.

Hämtade från: Alm (1995). *Stamning*. Natur och Kultur; Henriksson (2012). *Undervisa tillgängligt!* Rapportserie från Avdelningen för universitetspedagogisk utveckling, Logopedmottagningen Kungsbacka sjukhus, *Stammande och/eller talängsliga elever. Vad kan jag göra som lärare?* Informationsblad; Röster från studenter som stammar på sociala forum.

¹ ICD-10 (*International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems - Tenth Revision*) är den nu gällande upplagan av ICD, en allmänt accepterad standard för klassificering av sjukdomar, utgiven av Världshälsoorganisationen (WHO). Socialstyrelsen ansvarar för den svenska översättningen av ICD-10.

² Hartelius, Nettelblatt & Hammarberg (2008). *Logopedi*, Studentlitteratur, 447.

³ Hartelius, Nettelblatt & Hammarberg (2008). *Logopedi*, Studentlitteratur, 446.